

Zigmas STANKUS, Afganistano karo veteranas:

- Iki metų pabaigos Lietuva išves savo karius iš Afganistano Goro provincijos. Esame NATO nariai, misijų neišvengsime, bet vis dėlto kokia nauda mums iš jų?

- Manau, pirma reikėtų paklausti savęs, kiek mes įvykdėme duotus įsipareigojimus Afganistane, ir padarius išvadas tokių klaidų nebekartoti. Tai buvo akivaizdžiai per solidi investicija į abejotiną projektą. Juo labiau dalimi skolintų pinigų. Ir dar reikės kišti pinigus, kad ir tai, ką nuveikėme, nenuėitų šuniui ant uodegos. Štai sovietams nutraukus Nadzibulos režimo rėmimą, šis žlugo po kelių mėnesių.

- Dalyvavimas misijose labai rizikingas, štai 2008 m. Afganistane žuvo seržantas Arūnas Jarmalavičius, buvo sužeistųjų.

- Kalbant apie žuvusiuosius ir sužeistuosius Afganistane, labai smarkiai abejoju, jog skelbiami skaičiai atitinka tikrovę. Manau, informacija apie sužeidimus ir žuvusius „Aitvaro“ ir kitų specialiųjų pajėgų karius yra slepiama. Be to, daugeliui grįžusių karių pokarinis trauminis sindromas (PTS) neišvengiamas. Rimtų specializuotų gydyklų ir reabilitacijos centrų neturime, ta našta automatiškai tenka artimiesiems. PTS serga amerikiečiai, britai, prancūzai, kiti, ir tai nereiškia, jog šis sindromas nepasireikš mūsų vyrams. Karas nesibaigia su karo pabaiga, jo padariniai - ilgalaikiai.

- Jūs - Afganistano karo veteranas, papasakokite plačiau, ką patiria kariai ir jų šeimos?

- Dabar karių situacija kiek kitokia, su buvusiomis anksčiau nėra net ko lyginti. Mes buvome piemenys, prastai paruošti, prastai aprūpinti ir būtinos tarnybos šauktiniai. Nei dorai pavalgyti buvo, nei tavo nuomonės kas klausė, keli užpakalį ir sėdi kur nors kalnuose. Dabar profesionalai kariai ir piniginis veiksnys yra dominantas. Aišku, nėra ko piktintis, juk tai jauni vyrai, susikūrę šeimas, moka būsto paskolas. Jų tokia profesija ir jie naudojami galimybė. Jei mums tada kas nors būtų mokėjęs tokius pinigus, tikrai nebūčiau atsisakęs.

- Kodėl politikai nuolat akcentuoja misijų naudą?

- Politikams visada kaip saulė reikalingi pasvaičiojimai apie tariamus laimėjimus, o paprastam žmogui reikia stogo virš galvos. Taip buvo ir sovietų laikais. Taigi belieka sudėti visus plusus ir minusus mūsų šalies dalyvavime Afganistane, užsikimšti ausis, kad negirdėtume politinių demagogų kalbų, „kaip mes sėkmingai įvykdėme įsipareigojimus“, ir ilgai krapštant galvą pamąstyti, ar verta dar kartą taip neatsakingai investuoti. Bet taip gali susimąstyti eilinis pilietis, bet ne politikas.